

שמות: מילה בתקופת קורונה

חזקוני שמות פרשת שמות פרק ד פסוק כו

חתן דמים למולת מה שקראתי לבני חתן דמים היינו בשביל המולות וכל זמן שהיה בבית חמיו לא נענש לפי שלא היה בידו ספק לעשות בשביל חמיו שהיה מעכב כדאיתא בהגוזל שבקש המלאך להמיתו במלון בשביל בנו בכורו שעדיין לא מל ודבר זה גרם לבן בנו להיות עובד עבודת כוכבים. ולפיכך הקדים המלאך להרוג את משה מיד ותקח צפורה צור לפי שעל ידה היה העכוב. מ"מ סברת רוב העולם נוטה שעל בנה הקטן שבשני בניה אמרה כי חתן דמים אתה לי, אבל אין משיבים על האגדה. ואם תאמר הרי לעיל גבי ולכהן מדין פרש"י שפירש מעבודת כוכבים. אלא נ"ל לאו דווקא מעבודת כוכבים אלא שלא יהא נמול ויהא כגר תושב. כי חתן דמים אתה לי לפי שפרש"י דמים כמו שופך דמים כמו צא איש הדמים וצריך לסרס המקרא כי דמים חתן אתה לי כלומר הורג חתני אתה לי.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רסה ס"ו

היכא דאפשר, עבדינן למילה בעשרה. והיכא דלא אפשר, עבדינן בפחות מעשרה.

פרדר"א פי"ט - כל עדות נאמנת לישראל, בעשרה. הכנור שהיה מנגן בו דוד בעשרה נימין. עדות ברית מילה בעשרה. עדות המת בעשרה. עדות ברכת השם בעשרה. עדות חליצה בעשרה. עדות ברכת נשואין בעשרה. שנאמר [רות ד, ב] ויקח (בעז) עשרה אנשים.

שו"ת יביע אומר חלק ב - יורה דעה סימן יח

ומיהו נראה שאם כולם משכימים למלאכתם, ואפשר שלא יזדמן מנין בעת עשיית הברית מילה, יש לעשותה בעשרה אפילו אחר חצות היום. וכמ"ש הטוש"ע /יו"ד/ (סי' רסה ס"ו) דהיכא דאפשר עבדינן למילה בעשרה, והיכא דלא אפשר עבדינן לה בפחות מעשרה. ע"כ. ומקורו מרב צמח גאון. (והובא ג"כ בבעל העיטור, ושבוילי הלקט). וכ' בס' מטה משה בסוף הספר (דיני מילה אות ט), שהטעם הוא משום שהתינוק יצא מבית האסורין [ע' מ"ק (יד) שהקטן הנולד במועד מותר לגלח במועד, שאין לך בית האסורין גדול מזה]. וצריך להודות בפני עשרה (ברכות נד:). ולכך או' הודו לה' כי טוב כל"ח = כי לעולם חסדו, ובהגה מהרא"ק כ', משום דאיתא בפרקי דר"א, שכל עדות שנתן הקב"ה לישראל לא היה אלא בעשרה. וה"נ יעידו עדה העשרה על האב שהכניס את בנו בבריתו של א"א. עכ"ל. וכן הוא בפרקי דר"א (פי"ט) בזה"ל: כל עדות נאמנות לישראל בעשרה, עדות ברית מילה בעשרה. וכו' ע"ש. וכ"כ באור זרוע ח"ב (ס"ס קז). ובדרשות מהרי"ל (ריש ה' מילה). [ושם באו"ז ובמהרי"ל כ' ג"כ שנוהגים לומר הודו לה' כי טוב וכו', משום שתינוק הנולד כיוצא מבית האסורין, ולכן צריך להודות]. אתה הראת לדעת כי מפורש יוצא בדרו"ל שצריכים עשרה בשעת ברית מילה. ועי"ל טעם לעשרה לפמ"ש בזה"ל ח"א (דף צד:), שאבי הבן אומר פסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון הצריך, והעומדים שם אומרים נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך. ומאן דלא אמר הכי אפיק גרמיה מעשר חופות דזמין קב"ה למעבד לצדיקא בעלמא דאתי. וכלהו מתקשראן בהאי. ובגיני כך עשרה מילי אית בהאי קרא אשרי תבחר וכו'. ע"ש. ומש"ה צריך להיות שם עשרה כנגד עשר חופות ועשר תיבות שבפסוק. ויש להוסיף עוד, לפמ"ש בס' מעבר יבק, שמה שעומדים בעת מצות ברית מילה (וכמ"ש ויעמוד כל העם בברית). הוא לכבוד השכינה הבאה להופיע מאורה על כל העוסקים במצוה ההיא וכו'. והובא בס' זכר דוד (פרק סח). ע"ש. וכיון דשכינה קדמא ואתיא, לאו אורח ארעא בפחות מעשרה, שכל בי עשרה שכינתא שריא (סנהדרין לט). וע' בס' רוח חיים (סי' רסה סק"ד). ועכ"פ הואיל ודבר זה יסודתו בהררי קדש, שפיר דמי להשהות המילה לאחר חצות היום כדי שיהיו שם עשרה. ודוקא כשיש שם עשרה,

ורוצה לאחר המילה בכדי שיהיו יותר, לקיים ברב עם הדרת מלך, אמרינן שזריזים מקדימין עדיף טפי. משא"כ בכה"ג. וכעין זה מצינו בתר"י (פ"ק דברכות ח), גבי מצלי ביני עמודי היכא דגרסי, שכ' הרמב"ם שלא אמרו אלא בעשרה. וא"ת א"כ מה חידוש הוא שהיו עושים כמו בבהכ"נ. וי"ל דקמ"ל שאע"פ שבבהכ"נ מתקבצים הרבה בנ"א, וברב עם הדרת מלך, אפ"ה היו רוצים להתפלל בעשרה בלבד בבית מדרשם, מלהתפלל בבהכ"נ עם הצבור. ע"ש. נמצא שיש לחלק בין כשיש עשרה דאז לא קפדינן משום ברב עם הדרת מלך. לפחות מעשרה, שאז יש יותר מעלה וחשיבות מדין ברב עם הדרת מלך. והגם שיש צדדים לחלק בין תפלה בצבור למילה בעשרה, מ"מ נלע"ד דלדינא הדברים נכונים, שכן משמעות דברי הפוסקים הנ"ל שכ' דהיכא דאפשר יש לעשות הברית מילה בעשרה. ודו"ק.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן ג

ומה שכתבת דמפרקי ר"א פרק י"ט איתא עדות ברית מילה בעשרה, שא"כ אינו מדין דבר שבקדושה הוא שלכתחילה צריך עשרה לברית מילה, אך מחמת שאין זה בדין דבר שבקדושה רשאיין למול גם בפחות. אלא שהוא מטעם דכל עדות נאמנות לישראל בעשרה. שלכן אין להקפיד על מה שבבית החולים לא מניחין ליכנס מנין בחדר שמלין אלא מסתכלין שאר העם דרך הזכוכית, משום דלעדות כשרין ומצטרפין אף אלו שבחדר האחר כיון שרואין עכ"פ, הוא טעם נכון מאד.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רסה ס"א

נוהגים (טז) לעשות סעודה ביום המילה. הגה: ונהגו לקחת מנין לסעודת מילה, ומקרי (יז) סעודת מצוה (פר"א דמילה ובא"ז). מח' וכל מי שאינו אוכל בסעודת מילה, הוי (יח) כמנודה לשמים (תוספות פ' ע"פ

תשובות והנהגות כרך ב סימן תקג

אמנם באופן שיש איזה חשש סכנה ממשי למוהל או לתינוק, אפשר לעשות המציצה בכלי, וכפי ששמעתי ממרן הגריז"ס זצ"ל (הגאב"ד דבריסק) שבבריסק היתה מגפה דטוברקלוס (שחפת) ר"ל, ואמרו שעלול המוהל להדביק את התינוק או התינוק ידביק את המוהל, והתיר הגר"ח זצ"ל לעשות מציצה בפה בשפופרת קצרה מאד, שלדבריו הוי כגופו ממש, אבל כאמור זה רק באופן שהוכח שיש איזה סכנה ממש ושכיח הזיקא, שבזה אין הפסוק דשומר מצוה וכו' עיין בפסחים דף ח ב, אבל על מחלה זאת דאידיס לא נתפשט אצלנו עד כדי חשש שלא נוכל לומר "שומר מצוה לא ידע דבר רע", וע"כ יש לקיים מצות מציצה כהלכתה.

קובץ תשובות הרב אלישיב חלק א סימן קב

ואכן כבר ישבו על מדוכה זו גדולי ישראל בדור שלפנינו ה"ה הגריצ"א מקובנא הגר"ש מווילנא הגרי"י מפאניוועז הגרי"מ מנאוהרדק והגרה"ע מווילנא ועוד זכר כולם לברכה ונמנו וגמרו "דבמקום דאיכא שום שמץ חשש ספק ספיקא לסכנה אין לדקדק על קיום מנהג אבותינו" לשונו של הגר"ח ברלין ז"ל, [מלבד התשובה הידועה של החת"ס להרב מווין]

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רסה ס"א

המל, מברך: אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה; (ב) {לו} {א'} {ואבי הבן מברך א א} <א> בין חתיכת הערלה לפריעה: אשר קדשנו במצותיו וצונו ב להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. הגה: (ג) [ב] ואם אין אבי הבן אצל המילה, יש מי שאומר שאדם אחר מברך ברכה זו, דהרי הבית דין מצווין למולו (רמב"ם בשם י"א). ונוהגין שמי שתופס הנער

מברך ברכה זו (טור ובשם ראב"ד והגהת מ"י בשם סמ"ק). ג] וכן אם האב בכאן ואינו יודע לברך (רבינו ירוחם נתיב
א' וכ"כ ב"י בשם אבודרהם)